تاثیر ارزش افزوده اقتصادی بر مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها با نقش تعدیلگری چرخه عمر در بازار بورس اوراق بهادار تهران

[۱]لیلا فرهی بوزنجانی ؛ [۲]موسی احمدزاده

۱-مدیریت مالی، واحد قشم، دانشگاه آزاد اسلامی، قشم، ایران

۲- مدیریت مالی، واحد قشم، دانشگاه آزاد اسلامی، قشم، ایران

The Effect of Economic Value Added on the Companies Social Responsibility with the moderating role of the Life Cycle in Tehran Stock Exchange market

[1]Leila Farahi Bozanjani ; [2]Mousa Ahmadzadeh

1-Department of Financial Management, Qe.c, Islamic Azad University, Qeshm, Iran

2-Department of Financial Management, Qe.c, Islamic Azad University, Qeshm, Iran

تاثیر ارزش افزوده اقتصادی بر مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها با نقش تعدیلگری چرخه عمر در بازار بورس اوراق بهادار تهران

چکیده

نوسانات سالیان اخیر در بازار سرمایه منجر به ریسک‌های عملیاتی فراوانی شده است و بنابراین قطعاً شرکت را ملزم می‌کنند که از نقدینگی خود بهترین استفاده نماید و اطلاعات ارزشمندی مانند مسئولیت اجتماعی شرکت را افشا کند. یک شرکت نه تنها باید به دنبال به حداکثر رساندن ثروت سهامداران و تمرکز بر برتری منافع سهامداران باشد، بلکه باید به کسب و کار به عنوان یک مؤلفه اصلی توجه بیشتری داشته باشد و ارزش کلی کسب و کار را به حداکثر برساند. باتوجه به اهمیت این موضوع، پژوهش حاضر با هدف بررسی تاثیر ارزش افزوده اقتصادی بر مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها با نقش تعدیلگری چرخه عمر در بازار بورس اوراق بهادار تهران طی سال های ۱۳۹۷ الی ۱۴۰۱ مورد آزمون قرار گرفته است. روش پژوهش از نوع همبستگی بر اساس رگرسیون و مبتنی بر داده های پنل می باشد. جامعه آماری این پژوهش را کلیه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تشکیل داده اند که به روش حذف سیستماتیک ۱۰۵ شرکت انتخاب شد. نتایج این پژوهش در خصوص فرضیه اول نشان میدهد که بین ارزش افزوده اقتصادی و مسئولیت اجتماعی در شرکت‌ها ارتباط مستقیم و معناداری وجود دارد. نتیجه فرضیه دوم نشان داد که بین چرخه عمر و مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها ارتباط مستقیم و معناداری وجود دارد. در نهایت نتیجه فرضیه سوم مشخص گردید که چرخه عمر بر ارتباط میان ارزش افزوده اقتصادی و مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها تأثیر معکوس و معناداری دارد.

کلمات کلیدی: ارزش افزوده اقتصادی، مسئولیت اجتماعی شرکت، چرخه عمر

مقدمه

تعاریف متعددی از مسئولیت اجتماعی شرکتی (CSR) ارائه شده است. تعریف رایج کارول و شابانا [1](۲۰۱۰) تأکید کرد که فعالیت‌های مسئولیت اجتماعی شرکت شامل چهار بعد است: تعهدات اقتصادی، قانونی، اخلاقی و بشردوستانه، که در آن «مسئولیت‌های اخلاقی و بشردوستانه جایگاه اساسی دارند». علاوه بر این، مسئولیت اجتماعی شرکت توسط سازمان توسعه صنعتی ملل متحد به عنوان یک مفهوم مدیریتی تعریف شده است که به موجب آن شرکت‌ها نگرانی‌های اجتماعی و زیست‌محیطی را در عملیات تجاری و تعاملات خود با سهامداران

[1]- Carroll, A.B. and Shabana, K.M

خود ادغام می کنند(خوئونگ و آن[2]، ۲۰۲۲). این مفهوم در سراسر جهان معرفی شده و توسط بسیاری از کشورها به روش‌های مختلف پذیرفته شده است. مسئولیت اجتماعی شرکت را می توان به سه بعد اقتصادی، زیست محیطی و اجتماعی تقسیم کرد (جمالی[3]، ۲۰۰۶). امروزه هنوز در مورد استفاده از مسئولیت اجتماعی در یک شرکت اختلاف نظر وجود دارد. این اختلاف نظر نتیجه دیدگاه‌های مختلف طرف‌های مرتبط در مورد عملکرد اصلی یک سازمان است (مارگولیس و والش[4]، ۲۰۰۳). بر اساس تئوری سهامداران، بسیاری از مردم بر این باورند که هدف شرکت اصلی به حداکثر رساندن ارزش سهامداران است، در حالی که، طبق نظریه سهامداران، شرکت ها باید علاوه بر سهامداران، بر دیگر بهره‌وران نیز تمرکز کنند (آنکر[5]، ۲۰۱۶). سوالی که در این پژوهش مطرح است آیا ارزش افزوده اقتصادی بر مسئولیت اجتماعی شرکت مؤثر است؟ چرخه عمر شرکت می‌تواند بر مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها اثرگذار باشد؟ ارزش افزوده اقتصادی معیاری به منظور شاخصه عملکرد مالی محسوب می‌شود. امروزه بیشتر تحلیل‌گران مالی نسبت به این تئوری نظر واحدی دارند که شرکت‌ها به منظور خلق ارزش می‌بایست بازدهی بیش از هزینه سرمایه ایجاد نمایند. این مفهوم با بهره‌وری مدل‌هایی مانند ارزش افزوده اقتصادی و سود باقیمانده، اجرا شده است. در دهه ۱۹۸۰ با تغییراتی که استیوارت در مفهوم سود باقیمانده ایجاد نمود، ارزش افزوده اقتصادی به عنوان یک ابزار نوین اندازه‌گیری عملکرد مالی به وجود آمد. استیوارت بر این عقیده بود که ارزش افزوده اقتصادی، به جای سود و وجوه نقد حاصل از عملیات به عنوان معیار ارزیابی عملکرد داخلی و خارجی باید به کار برده شود (استوارت، ۱۹۹۱). در همین ارتباط نقش چرخه عمر می‌تواند بر نحوه ارزش افزوده اقتصادی حائز اهمیت باشد. طبقه بندی فازهای چرخه عمر سازمان بر معیارهای زیادی متکی است. چهار عنصر کلیدی عبارتند از وضعیت شرکت، اندازه آن، بازار آن، و تنوع آن برای شناسایی چرخه عمر؛ که این شاخص‌های بر اساس میلر و فریسن [6](۱۹۸۰) معرفی شد. محققان از طیف وسیعی از معیارها برای توصیف چرخه عمر سازمان استفاده می کنند، که همه آنها دارای شاخص های مختلفی برای پوشش ویژگی‌های شرکت هستند، مانند جهت‌گیری استراتژیک (لستر و همکاران[7]، ۲۰۰۳؛ لستر و پارنل[8]، ۲۰۰۸).

علاوه بر این، دیکینسون [9](۲۰۱۱) چرخه عمر سازمان را به پنج مرحله تقسیم کرد: مقدمه، رشد، بلوغ، تکان دادن و زوال. این طبقه‌بندی از الگوهای جریان نقدی به‌عنوان نماینده‌ای برای جداسازی چرخه عمر شرکت

---

[2]- Khuong, N. V., & Anh, L. H. T
[3]- Jamali, D
[4]- Margolis, J.D. and Walsh, J.P
[5]- Anker, R
[6]- Miller, D. and Friesen, P.H.
[7]- Lester, D.L., Parnell, J.A. and Carraher, S.
[8]- Lester, D.L. and Parnell, J.A
[9]- Dickinson, V

استفاده می‌کند و ابزاری قوی است که می‌تواند در ارزش‌گذاری، پیش‌بینی و تحلیل به کار رود. هر مرحله در چرخه عمر سازمان استراتژی و هدف کوتاه مدت متفاوتی برای افزایش سودآوری شرکت خواهد داشت. از این رو، سطح فعالیت های مسئولیت اجتماعی شرکت نیز بین مراحل مختلف متفاوت است. به عنوان مثال، بنیانگذاران شرکت تلاش می‌کنند تا ایده خود را در مرحله راه‌اندازی به یک کسب‌وکار بادوام توسعه دهند تا شرکت‌ها سرمایه اولیه خود را از سرمایه‌گذاران به دست آورند (جواهر و مک لافلین[10]، ۲۰۰۱). در نتیجه، شرکت‌ها در مرحله معرفی تمایل دارند تا سیاست‌های مسئولیت اجتماعی شرکت مثبت زیادی داشته باشند (دیبرِل و همکاران[11]، ۲۰۱۱). مسئولیت اجتماعی شرکت معمولاً حوزه نسبتاً بالایی از اختیارات مدیریت را نشان می دهد (کارول[12]، ۱۹۹۱). اجرای پروژه های مرتبط با مسئولیت اجتماعی شرکت ممکن است به ویژه نسبت به وجود منابع ضعیف حساس باشد (مک گوایر و همکاران[13]، ۱۹۸۸). وادوک و گراوِس [14](۱۹۹۷) تئوری منابع سستی را مطرح کردند و ادعا کردند که عملکرد مالی بهتر ممکن است باعث کسادی منابع (مالی و غیره) شود. این امر اجازه می‌دهد تا شرکت‌ها در پروژه‌های مرتبط با مسئولیت اجتماعی سرمایه‌گذاری کنند، مانند روابط اجتماعی و مزایای کارکنان، کمک های خیرخواهانه یا حفاظت از محیط زیست. اگر منابع ضعیف در دسترس باشند، تخصیص این منابع به حوزه اجتماعی، عملکرد بهتری را در راستای مسئولیت اجتماعی ایجاد می‌کند. بنابراین، عملکرد مالی بهتر، پیش‌بینی‌کننده مؤثرتری برای عملکرد اجتماعی بهتر شرکت است (وو و همکاران[15]، ۲۰۲۳). لذا پژوهش حاضر باهدف تاثیر ارزش افزوده اقتصادی بر مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها با نقش تعدیلگری چرخه عمر به بررسی می‌پردازد. بنابراین سوال زیر مطرح می‌گردد:

آیا ارزش افزوده اقتصادی بر مسئولیت اجتماعی با نقش تعدیلگری چرخه عمر شرکت تأثیرگذار است یا خیر؟

مبانی نظری و پیشینه‌های پژوهش

مسئولیت اجتماعی شرکت در طول سالیان متمادی نقش اساسی و موضوعی حیاتی ایفا نموده است زیرا کلید سازمان‌ها برای افزایش آگاهی مصرف‌کنندگان است (رابرتز و داولینگ[16]، ۲۰۰۲؛ لین و همکاران[17]، ۲۰۰۹). علاوه بر این، مسئولیت اجتماعی شرکت برای کاهش عدم تقارن اطلاعات و تضمین بقای بلندمدت یک شرکت با محدود کردن رفتارهای فرصت‌طلبانه مشخص می‌شود. بنابراین، مدیران می توانند از آن برای بهبود عملکرد

---

[10]- Jawahar, I.M., McLaughlin, G.L
[11]- Dibrell, C., Craig, J. and Hansen, E
[12]- Carroll, A.B
[13]- McGuire, J.B., Sundgren, A., Schneeweis, T.
[14]- Waddock, S.A., Graves, S.B.
[15]- Wu, X., Dluhošová, D., & Zmeškal, Z
[16]- Roberts, P.W. and Dowling, G.R.
[17]- Lin, C.H., Yang, H.L. and Liou, D.Y

شرکت استفاده نمایند (ها و همکاران[18]، ۲۰۱۹). رابطه بین مسئولیت اجتماعی شرکت و عملکرد شرکت نگرانی عظیم محققان را به خود جلب نموده است. هم مطالعات نظری و هم پژوهش‌های تجربی که تأثیر مسئولیت اجتماعی شرکت را بر عملکرد مالی شرکت ها بررسی می‌کنند، شواهد متناقضی را نشان می‌دهند (کبیر و تای[19]، ۲۰۱۷). بسیاری از محققان رابطه مثبت بین مسئولیت اجتماعی شرکت و عملکرد مالی شرکت (CFP) را بیان نمودند. کرین و دیگران[20](۲۰۰۹) تاکید کرد که مسئولیت اجتماعی شرکت بهترین راه برای ارتقای تصویر سازمان به مشتریان و همچنین اشخاص مرتبط است. علاوه بر این، بسیاری از شرکت ها می توانند با پیروی از منشور اخلاقی هنگام تصمیم‌گیری از رسوایی‌ها جلوگیری کنند (پری و تاورز[21]، ۲۰۱۳). علاوه بر این، سرمایه‌گذاری در مسئولیت اجتماعی شرکت ممکن است مزایای مالی برای شرکت‌ها فراهم نماید و به چشم‌انداز رشد بلندمدت بهتری منجر شود (گرگوری و همکاران[22]، ۲۰۱۴). با این حال، برخی از نتایج با مطالعات قبلی در تضاد است. موتاکین و همکاران [23](۲۰۱۵) به این نتیجه رسیدند که حضور مدیران زن در هیئت مدیره رابطه منفی با سطح افشای مسئولیت اجتماعی شرکت دارد که به شدت بر عملکرد مالی تأثیر می‌گذارد. علاوه بر این، لی و همکاران (۲۰۰۹) ارتباط منفی بین مسئولیت اجتماعی شرکت و ارزش شرکت یا عدم تأثیر معنادار را نشان داد (نلینگ و وب[24]، ۲۰۰۹). نظریه نمایندگی- نظریه ذینفعان، یکی از محوری‌ترین تئوری‌هایی است که زیربنای توسعه زمینه تحقیقاتی در مورد افشای مسئولیت اجتماعی شرکت به شمار می‌رود که اولین بار توسط فریمن [25](۱۹۸۴) معرفی شد. فریمن (۱۹۸۴) در ابتدا نظریه سهامداران را توضیح داد: «نظریه ای از مدیریت سازمانی و اخلاق تجاری است که به اخلاقیات و ارزش‌ها در مدیریت یک سازمان می پردازد.» بدیهی است که ذینفعان شرکت، منابع حیاتی لازم برای تولید، عملیات و رشد را در اختیار کسب و کارها قرار می دهند (براون و فورستر، ۲۰۱۳). در نتیجه، اگر شرکتی بخواهد بقا، شکوفا شود و مزیت رقابتی خود را حفظ نماید، باید به ذینفعان تکیه کند و همچنین روابط نزدیکی با آنها برقرار نماید (گالبریت[26]، ۲۰۱۸). علاوه بر این هامان و همکاران [27](۲۰۰۹) اشاره کرد که داشتن یک رابطه خوب با سهامداران شرکت، کلیدی برای مدیران در راستای افزایش مسئولیت اجتماعی شرکت قلمداد می‌شود. مشارکت در مسئولیت اجتماعی شرکت باعث ایجاد "سرمایه اخلاقی" می شود که به شرکت‌ها در دفاع از دارایی‌های رابطه ای و حفظ رابطه خوب با سهامداران کمک

---

[18]- Ha, H.T.V., Van, V.T.T. and Hung, D.N
[19]- Kabir, R. and Thai, H.M
[20]- Crane, A., Matten, D., Mcwilliams, A., Moon, J., Siegel, D.S., Kurucz, E.C., Colbert, B.A. and Wheeler, D
[21]- Perry, P. and Towers, N
[22]- Gregory, A., Tharyan, R. and Whittaker, J
[23]- Muttakin, M.B., Khan, A. and Subramaniam, N
[24]- Nelling, E. and Webb, E
[25]- Freeman, R.E
[26]- Galbreath, J
[27]- Hammann, E.-M., Habisch, A. and Pechlaner, H

می‌کند (گادفری[۲۸]، ۲۰۰۵). از سوی دیگر، زمانی که ذینفعان در یک کسب و کار سرمایه گذاری می کنند و منابع مالی و سایر منابع را برای حمایت از آن کسب و کار فراهم می کنند، با ریسک‌های عملیاتی فراوانی مواجه می‌شوند و بنابراین قطعاً شرکت را ملزم می‌کنند که از نقدینگی خود بهترین استفاده نماید و اطلاعات ارزشمندی مانند مسئولیت اجتماعی شرکت را افشا کند. علاوه بر این، بنگاه‌ها بدون شک باید مسئولیت‌های خود را در قبال این اشخاص مرتبط انجام دهند. یک شرکت نه تنها باید به دنبال به حداکثر رساندن ثروت سهامداران و تمرکز بر برتری منافع سهامداران باشد، بلکه باید به کسب و کار به عنوان یک مؤلفه اصلی توجه بیشتری داشته باشد و ارزش کلی کسب و کار را به حداکثر برساند(خوئونگ و آن[۲۹]، ۲۰۲۲). به طور خلاصه، تئوری ذینفعان نشان می‌دهد که افشای مسئولیت اجتماعی شرکت راه حلی است که توسط مدیران برای ایجاد روابط نزدیک با سهامداران که هدف آن کمک به شرکت‌ها برای بهبود عملکرد مالی خود است، اجرا می شود.

در ادامه به برخی پژوهش‌های کار شده در گذشته اشاره می‌شود:

وو و همکاران (۲۰۲۳) در پژوهشی نقش تعدیل کننده چرخه عمر شرکت با تأثیر ارزش افزوده اقتصادی بر مسئولیت اجتماعی شرکت را مورد بررسی قرار دادند. مراحل چرخه عمر شرکت، رابطه بین اندازه گیری ارزش افزوده اقتصادی نسبی و شاخص مسئولیت اجتماعی شرکت را تعدیل می کند. با کمال تعجب، این تاثیر برای شرکت ها در مراحل غیر بالغ تایید شده است، اما برای شرکت های بالغ تایید نشده است. **وانگ و یانگ[۳۰](۲۰۲۳)** در پژوهشی نقش عملکرد محیطی، اجتماعی و حاکمیتی و ریسک اعتباری باتوجه به اثر تعدیل کننده چرخه عمر شرکت مورد بررسی قرار دادند. نتایج نشان داد که اول، عملکرد عملکرد محیطی، اجتماعی و حاکمیتی ارتباط مثبتی با رتبه اعتباری دارد، که نشان می‌دهد شرکت‌هایی با عملکرد عملکرد محیطی، اجتماعی و حاکمیتی بهتر ریسک اعتباری کمتری دارند. علاوه بر این، تغییرپذیری عملکرد به عنوان انحراف استاندارد چرخشی بازده دارایی و جریان نقدی اندازه‌گیری می‌شود، کانال کلیدی برای عملکرد محیطی، اجتماعی و حاکمیتی برای تأثیرگذاری بر ریسک اعتباری است. عملکرد خوب محیطی، اجتماعی و حاکمیتی نوسانات درآمد و جریان نقدی را کاهش می دهد و در نتیجه ریسک اعتباری را به حداقل می‌رساند. **نوتارانیکولا و همکاران [۳۱](۲۰۲۳)** در پژوهشی به ارزیابی چرخه حیات سازمانی یک گروه شرکتی پرداختند. نتایج حاکی از آن بود که برخی از شرکت‌های گروه در بخش بازیافت مواد و تولید خود برق از منابع تجدیدپذیر استفاده می‌کنند و در نتیجه اثرات اجتناب‌ناپذیری را ایجاد می‌نمایند.

---

[28]- Godfrey, P.C
[29]- Khuong, N. V., & Anh, L. H. T
[30]- Wang, L., & Yang, L.
[31]- Notarnicola, B., Tassielli, G., Renzulli, P. A., & Chirulli, P

شیئسل و همکاران [۳۲](۲۰۲۲) در پژوهشی مسئولیت اجتماعی شرکت و تأثیر بر ارزش افزوده اقتصادی باتوجه نقش نوآوری زیست محیطی را مورد بررسی قرار دادند. نتایج چهار یافته اصلی را نشان داد. شرکت‌هایی با شاخص مسئولیت اجتماعی شرکت بالا ارزش افزوده اقتصادی را کاهش دادند. نوآوری محیطی تأثیر مسئولیت اجتماعی شرکت بر ارزش افزوده اقتصادی را واسطه کرد. اندازه شرکت به طور مثبت اثر مسئولیت اجتماعی شرکت بر ارزش افزوده اقتصادی را تعدیل نمود و اندازه شرکت به طور مثبت اثر مسئولیت اجتماعی شرکت را بر نوآوری محیطی تعدیل کرد. **جئونگ و همکاران [۳۳](۲۰۲۱)** در پژوهشی به بررسی چرخه عمر تصدی مدیرعامل، مسئولیت اجتماعی شرکتی و نقش تعدیل گر جهت گیری سیاسی مدیرعامل پرداختند. نتایج نشان داد که فعالیت مسئولیت اجتماعی شرکت با دوره تصدی مدیرعامل در رابطه شکل معکوس متفاوت است، اما ارتباط بین تصدی مسئولیت و مسئولیت اجتماعی شرکت به طور چشمگیری با جهت‌گیری سیاسی مدیر عامل تغییر می‌کند. **اسکوئدا و کونور [۳۴](۲۰۲۰)** در پژوهشی به بررسی حاکمیت شرکتی و چرخه حیات در بازارهای نوظهور پرداختند. نتایج نشان داد که شرکت‌ها با پیوستن به مقررات سخت‌گیرانه‌تر، بهبود در حاکمیت شرکتی را نشان می‌دهند. آن‌ها کیفیت حاکمیت شرکتی را تعیین می‌کنند که با نیازهای‌شان در هر مقطعی از چرخه عمرشان مطابقت دارد. **علی و همکاران[۳۵](۲۰۱۹)** در پژوهشی به بررسی نقش میانجی تصویر شرکت و رضایت مشتری بر ارتباط میان مسئولیت اجتماعی شرکت و عملکرد مالی را مورد بررسی قرار دادند. نتایج نشان می‌دهد که تصویر شرکت و رضایت مشتری تا حدی واسطه ارتباط بین مسئولیت اجتماعی شرکت و عملکرد مالی است. نتایج این مطالعه نشان داد که مسئولیت اجتماعی شرکت به طور قابل‌توجهی بر عملکرد مالی شرکت با ایجاد تصویری مثبت در بین ذینفعان و کاهش هزینه‌های کلی تأثیر می‌گذارد. **مرادی شهدادی و پودات (۱۴۰۲)** در پژوهشی نقش کارایی سرمایه فکری بر ارتباط میان تعهد اجتماعی شرکت و عملکرد مالی (شواهدی از عملکرد زیست محیطی، اجتماعی و حاکمیتی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران) را مورد بررسی قرار دادند. باتوجه به تجزیه و تحلیل انجام شده، نتیجه فرضیه اول نشان داد که بین تعهد اجتماعی شرکت و عملکرد مالی ارتباط مثبت و معناداری برقرار است. نتیجه فرضیه دوم حاکی از آن بود که بین تعهد اجتماعی شرکت و سرمایه فکری ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد. در نهایت در فرضیه سوم یافته‌ها بیانگر این بود که نقش میانجی سرمایه فکری بر رابطه بین تعهد اجتماعی شرکت و عملکرد مالی مثبت و معنادار است. **حسینی و همکاران (۱۴۰۲)** در پژوهشی به بررسی تحلیل حساسیت شاخص ورشکستگی نسبت به شاخص‌های مالی در مراحل مختلف چرخه عمر شرکت پرداختند. نتایج حاصل از این شبیه سازی نشان دهنده آن بود که شاخص ورشکستگی در تمامی مراحل عمر شرکت به استثنای مرحله افول نسبت به شاخص های سود قبل از کسر بهره و مالیات به کل دارایی ها (X3)، ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام به ارزش دفتری کل بدهی ها (X4) و

---

[32]- Schiessl, D., Korelo, J. C., & Mussi Szabo Cherobim, A. P
[33]- Jeong, N., Kim, N., & Arthurs, J. D
[34]- Esqueda, O. A., & O'Connor, T
[35]- Ali, H. Y., Danish, R. Q., & Asrar- ul- Haq, M

فروش به کل دارایی ها (X5) حساسیت زیاد و نسبت به شاخص های سرمایه در گردش به کل دارایی ها (X1) و سود انباشته به کل دارایی ها (X2) حساسیت کمتری دارد. **لاجوردی و کریمی (۱۴۰۱)** در پژوهشی به بررسی تاثیر فرهنگ و رهبری مسئولیت اجتماعی شرکتی بر عملکرد مسئولیت اجتماعی شرکتی و عملکرد مالی پرداختند. نتایج این مطالعه نشان داد، هرچه رهبری مسیولیت اجتماعی شرکتی عملکرد بهتری داشته باشد و هرچه قابلیت های رهبری و نقش های استراتژیک آنان با استراتژی کلان شرکت همسوتر باشد، عملکرد مسیولیت اجتماعی شرکتی افزایش می یابد. همچنین هرچه فرهنگ مسیولیت اجتماعی شرکتی و مجموعه معانی، اعتقادات و ارزش های شرکت افزایش یابد، میزان دلبستگی به تصویر و شهرت شرکت و ایجاد فرهنگ سازمانی بیشتر آشکار می شود. به این ترتیب، عملکرد مسیولیت اجتماعی و نیز عملکرد مالی و رضایت مشتری افزایش بیشتری خواهد داشت. **آقاجانی و همکاران (۱۴۰۱)** در پژوهشی ارزیابی همزمانی مالیات با تطابق هزینه ها و درآمدها طی چرخه عمر شرکت‌ها را مورد بررسی و تحلیل قرار دادند. نتایج نشان می دهد که بین تطابق هزینه ها با درآمدها در مراحل رشد و بلوغ ارتباط معناداری وجود دارد، اما در مرحله افول ارتباط معناداری یافت نشد. همچنین همزمانی مالیات در مرحله رشد و بلوغ از چرخه عمر شرکت ها تفاوت معناداری دارد اما در مرحله افول تفاوت معناداری یافت نشد. سایر نتایج بیانگر آن بود که همزمانی مالیاتی شرکت های در مرحله رشد و بلوغ با درجه زیاد تطبیق در هزینه ها بیشتر از درجه کم تطبیق در هزینه ها است. نتایج بیانگر آن بود که همزمانی مالیاتی شرکت های در مرحله افول با درجه زیاد تطبیق در هزینه ها کمتر از درجه کم تطبیق در هزینه‌ها است. **گلستانی و همکاران (۱۴۰۱)** در پژوهشی نقش چرخه عمر شرکت در بهینه سازی مدل محافظه کاری بال و شیواکومار (۲۰۰۵) را مورد آزمون قرار دادند. جهت آزمون فرضیه ها از تکنیک رگرسیون چند متغیره استفاده شده است. ابتدا با وارد کردن متغیر چرخه عمر به مدل اندازه گیری محافظه کاری شرطی بال-شیواکومار، مدل تعدیل شده حاصل گردید و سپس ضریب تعیین مدل اصلی برآورد و با نتایج ضریب تعیین به دست آمده از مدل تعدیل شده مقایسه گردید و با استفاده ازآزمون Z معنی داری تفاوت ضریب تعیین مدل تست شد. نتایج آزمون نشان می دهد که مقدار ضرایب تعیین در مدل تعدیل شده بال-شیواکومار، نسبت به مدل اصلی افزایش معناداری دارد. بنابراین وارد کردن چرخه عمر به مدل مورد نظر، باعث افزایش قدرت پیش بینی مدل شده است. **رهنمای رودپشتی و زندی(۱۴۰۱)** در پژوهشی به بررسی چرخه عمر شرکت، منابع مالی سازمانی و مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها پرداختند. نتایج تجربی نشان می دهندکه مرحله بلوغ از چرخه عمر شرکت رابطه معنادار و مثبتی با مشارکت درفعالیت‌های مسیولیت اجتماعی شرکت دارد.هم چنین اندازه بزرگ‌تر، سودآوری بیشتر، و منابع بلا استفاده بیشتر رابطه مثبت بین چرخه عمر شرکت و فعالیت‌های مسیولیت اجتماعی شرکت را تعدیل می‌کند. **احمدیان و خوانساری (۱۴۰۰)** در پژوهشی به بررسی تاثیر متغیرهای مالی و غیرمالی در ارزش افزوده اقتصادی بانک های ایرانی پرداختند. نتایج بیانگر رفتار متمایز ارزش افزوده اقتصادی در ادوار تجاری مختلف بوده است. علاوه برآن، بهبود مدیریت ریسک بانک ها و بهبود سلامت بانک ها اثر مثبت در ارزش افزوده اقتصادی بانک های کشور دارد. بررسی ترکیب سبد دارایی و بدهی

بانک ها بیانگر این است که رویکرد بانک ها در افزایش دارایی های درآمدزا می تواند به بهبود ارزش افزوده اقتصادی بانک ها کمک کند. رویکرد نسبت های مالی در ارزیابی عملکرد شبکه بانکی کشور، ضمن داشتن اشکالات حسابداری، نمی تواند به خوبی وضعیت یک بانک را از نظر ثبات و سلامت بیان کند؛ بنابراین، بهتر است علاوه بر به کارگیری رویکرد نسبت های مالی از اندازه گیری ارزش افزوده اقتصادی بانک ها نیز به عنوان یک رویکرد نوین مالی برای ارزیابی عملکرد بانک ها استفاده شود و علاوه برآن، مهم ترین عوامل موثر در آن نیز موردارزیابی قرار گیرد.

روش پژوهش

با توجه به محوریت موضوع، پژوهش حاضر از نوع پس رویدادی و به لحاظ هدف، در دسته کاربردی قرار دارد. جهت محاسبه متغیرهای پژوهش از صورت‌های مالی مندرج در سایت کدال و ره‌آورد استخراج و گردآوری شد. در راستای ارتباط بین متغیرها از روش آماری رگرسیون استفاده گردید؛ با توجه به تجزیه و تحلیل، روابط بین متغیرها، از نوع توصیفی- همبستگی و مبتنی بر داده‌های پنل است. شایان ذکر است بخش ادبیات این پژوهش برگرفته از مطالعات کتابخانه‌ای استفاده شده؛ مطالعات کتابخانه‌ای شامل مجلات تخصصی لاتین و فارسی پژوهش‌های کاربردی می‌باشد؛ جامعه آماری این پژوهش را، کلیه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۹۷-۱۴۰۱ تشکیل می‌دهد. به سبب گستردگی جامعه آماری از روش حذف سیستماتیک به منظور حجم نمونه استفاده نموده‌ایم؛ شرایط حذف سیستماتیک بدین صورت اعمال شده است: ۱-حجم نمونه انتخابی، شامل موسسات مالی، بانک‌ها و بیمه‌ها نباشد. ۲-شرکت‌های زیان ده حذف شده است. ۳-شرکت‌هایی که طی ۳ ماه معامله نداشته‌اند حذف می شوند. ۴-شرکت‌هایی که از بورس خارج شده حذف گردیده ۵- شرکت‌هایی که اطلاعات ناقص داشته‌اند نیز حذف شده‌اند. باتوجه به اعمال شرایط فوق ۱۰۵ شرکت به عنوان حجم نمونه انتخاب گردید. به منظور تخمین مدل‌های این پژوهش جهت آزمون فرضیه‌ها، نخست مدل رگرسیون را با بهره‌وری از داده‌های ترکیبی اثرات ثابت و تصادفی برای ۵ سال طی سال‌های ۱۳۹۷-۱۴۰۱ و در مجموع ۵۲۵ مشاهده (سال-شرکت) برآورد می‌گردد. در ادامه فرضیات پژوهش مورد آزمون قرار خواهد گرفت. جهت انجام کلیه آزمون‌های پژوهش از نرم افزار ایویوز ۱۲ استفاده شده است.

فرضیه‌های پژوهش

۱-بین ارزش افزوده اقتصادی و مسئولیت اجتماعی در شرکت‌ها ارتباط معناداری وجود دارد.
۲-بین چرخه عمر و مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها ارتباط معناداری وجود دارد.
۳-چرخه عمر بر ارتباط میان ارزش افزوده اقتصادی و مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها تأثیر معناداری دارد.

مدل تحلیلی پژوهش

$$CSR=\alpha_0+\beta_1EVA+\beta_2LC+\beta_3EVA*LC+\beta_4SIZE+\beta_5LEV+\beta_6EOC+\beta_7R\&D+\beta_8CH+\beta_9AGE+\varepsilon_0$$

مدل ارائه شده بر اساس پژوهش وو و همکاران (۲۰۲۳) می‌باشد که در همین راستا:

متغیر وابسته

مسئولیت اجتماعی شرکت (CSR): برای اندازه‌گیری مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها از معیارهای زیر استفاده شده است(جلیلی و قیصری، ۱۳۹۳ص۷۴):

Community: اگر شرکت برنامه حمایت از آموزش برای اعضای حرفه و یا صنعت و یا جامعه داشته باشد برابر با یک و در غیر این صورت برابر با صفر است.

Diversity: از تعداد اعضای هیات مدیره استفاده می‌شود.

Environment: از دو معیار استفاده شده است:

۱- نسبت دارایی‌های ثابت به کل دارایی‌ها

۲-اگر شرکت دارای گواهی نامه ایزو ۱۴۰۰۱ باشد برابر با یک و در غیر این صورت برابر با صفر است

Product characteristics: از نسبت هزینه‌های تحقیق و توسعه و تبلیغات به فروش استفاده می‌شود (جلیلی و قیصری، ۱۳۹۳ص۷۴).

مقادیر ذکر شده بالا گردآوری شده و سپس به روش مجموع ساده وزنی[۳۶](SAW) ترکیب و میانگین گرفته خواهد شد تا بتوان مسئولیت اجتماعی را به عنوان یک شاخص ثابت، در نظر گرفت(مرادی شهدادی و پودات، ۱۴۰۲؛ جعفرزاده و زینالی، ۱۳۹۳ص۵۶).

متغیر مستقل

ارزش افزوده اقتصادی (EVA):

بر اساس پژوهش سینایی و رنگباری خینی(۱۳۹۳)

$$EVA= (ROIC-C)*Capital$$

بر همین اساس:

نرخ بازده کل سرمایه (ROIC): این نرخ با استفاده از فرمول زیر و با استفاده از رویکرد مالی محاسبه شده است:

$$ROIC=NOPAT/Capital$$

جایی که NOPAT مخفف سود عملیاتی خالص پس از کسر مالیات است. نحوه محاسبه بدین صورت:

صرفه جویی مالیاتی هزینه بهره - هزینه بهره + سود حسابداری پس از کسر مالیات مزایای پایان خدمت + کاهش ارزش سرمایه‌گذاری + هزینه کاهش ارزش موجودی‌های هزینه‌های معوق + هزینه مطالبات مشکوک الوصول

نکته: صرفه جویی مالیاتی هزینه بهره = نرخ موثر مالیات* هزینه بهره

[36]- Simple – additive – weighting method (SAW)

جهت محاسبه Capital بدین صورت محاسبه شده است:

کاهش ارزش سرمایه‌گذاری + بدهی بهره دار + هزینه‌های معوق + حقوق صاحبان سهام + ذخیره مطالبات مشکوک الوصول + ذخیره کاهش ارزش موجودی

نکته: بدهی‌های بهره دار= اوراق قرضه + تسهیلات دریافتی

متغیر تعدیلگر

چرخه عمر شرکت (LC): بر اساس تحقیقات (خوانگ و آن[۳۷]، ۲۰۲۲) از سود انباشته / دارایی کل و سن شرکت استفاده می‌نماییم. بدین صورت:

(سود انباشته/دارایی کل * لگاریتم سن شرکت)

متغیرهای کنترلی

اندازه شرکت (SIZE): از طریق لگاریتم طبیعی دارایی کل محاسبه می‌شود (وو و همکاران۲۰۲۳).

اهرم مالی (LEV): از تقسیم بدهی کل بر دارایی کل محاسبه می‌شود(وو و همکاران۲۰۲۳).

مالکان نهادی (EOC): از درصد سهام در اختیار سازمان‌ها و نهادهای دولتی، صندوق بازنشستگی و بانک‌ها و بیمه‌ها به عنوان درصد مالکان نهادی در نظر گرفته می‌شود.

هزینه تحقیق و توسعه (R&D): از یادداشت‌های توضیحی پیوستی صورت‌های مالی استخراج و بر دارایی کل تقسیم می‌شود.

نرخ نگهداشت وجه نقد (CH): از (مجموع وجوه نقد و فروش اوراق بهادار) تقسیم بر دارایی کل محاسبه می‌شود(وو و همکاران۲۰۲۳).

سن شرکت (AGE): از زمان تأسیس شرکت به عنوان سن شرکت و سپس لگاریتم طبیعی گرفته می‌شود(وو و همکاران۲۰۲۳).

یافته‌های پژوهش

آماره توصیفی

جدول۱-آماره توصیفی

	میانگین	میانه	بیشترین	کمترین	انحراف معیار
مسئولیت اجتماعی شرکت	۰,۰۱۱	۰,۱۰	۰,۱۵	۰,۰۰۲	۰,۰۰۹
ارزش افزوده اقتصادی	۰,۰۹	۰,۰۸	۰,۶۴	۰,۰۷	۲,۳۰
چرخه عمر	۰,۹۲	۰,۷۳	۱۳,۴۱	۰,۰۰۲	۰,۸۹
ارزش افزوده اقتصادی * چرخه عمر	۱۲,۵۶	۹,۳۱	۱۶۸,۸۲	۰,۰۳	۱۲,۵۱

[37]- Khuong, N. V., & Anh, L. H. T. (2022)

اندازه شرکت	۱۵,۰۸	۱۴,۸۴	۲۰,۷۶	۱۱,۳۶	۱,۶۰
اهرم مالی	۰,۵۴	۰,۵۳	۴,۰۰	۰,۰۳	۰,۲۷
مالکیت نهادی	۵۵,۴۹	۶۴,۲۵	۹۹,۹۳	۰,۰۱	۰,۰۰
هزینه تحقیق و توسعه	۰,۰۰۰۱	۰,۰۰	۰,۰۱۷	۰,۰۰	۰,۰۰۱۰
نگهداشت وجه نقد	۰,۰۴۷	۰,۰۲۹	۰,۴۲	۰,۰۰۰۶	۰,۰۵
سن شرکت	۳,۷۰	۳,۸۰	۴,۲۳	۲,۶۳	۰,۳۳

جدول۱-وضعیت متغیرها را بر اساس میانگین، میانه، بیشترین، کمترین، انحراف معیار، ارائه شده است.

نرمال بودن متغیرهای پژوهش

نرمال بودن متغیرها یکی از پیش آزمون‌های مهم رگرسیون می‌باشد. اگر متغیر وابسته از توزیع نرمال کافی برخوردار نباشد احتمال اینکه نتایج غیرصحیح باشد وجود دارد. لذا بایستی در صورت عدم نرمال بودن متغیر وابسته، آن را نرمال‌سازی نمود. به منظور بررسی نرمال بودن متغیر از چولگی و کشیدگی استفاده نموده‌ایم. در صورتی که مقادیر چولگی و کشیدگی بین صفر تا ۶ باشد متغیر از توزیع نرمال کافی برخوردار است.

جدول۲-۱-نرمال بودن متغیرهای پژوهش

مدل	چولگی	کشیدگی	نتیجه
اول	۹,۲۸	۱۳۰,۵۷	نرمال نمی‌باشد

با توجه به جدول۲-۱- نتایج نشان می دهد که مقادیر چولگی و کشیدگی باقی‌مانده‌ی مدل بین صفر تا ۶ نمی‌باشد، لذا باقی مانده مدل نرمال نیستند.

جدول۲-۲-نرمال بودن متغیرهای پژوهش پس از نرمال‌سازی

مدل	چولگی	کشیدگی	نتیجه
اول	۰,۰۱	۷,۱۸	نرمال است.

با توجه به جدول۲-۲- نتایج نشان می دهد که مقادیر چولگی و کشیدگی بین صفر تا ۷ می‌باشد؛ اگرچه بایستی بین مقادیر صفر تا ۶ باشد اما نتایج نسبت به آزمون قبل نشان می‌دهد که باقی‌مانده‌ی مدل تا حد زیادی نرمال شده است.

آزمون فرضیه‌های پژوهش

جدول۳-نتیجه آزمون فرضیه‌های پژوهش

متغیر وابسته: مسئولیت اجتماعی شرکت					
$CSR=\alpha_0+\beta_1EVA+\beta_2LC+\beta_3EVA*LC+\beta_4SIZE+\beta_5LEV+\beta_6EOC+\beta_7R\&D+\beta_8CH+\beta_9AGE+\varepsilon_0$					
عنوان متغیر	**ضریب**	**انحراف معیار**	**آماره تی**	**سطح معنی‌داری**	**نتیجه**
جزء ثابت	۰,۰۱	۰,۰۰۴	۲,۲۹	۰,۰۲	
ارزش افزوده اقتصادی	۰,۲۰	۰,۰۳۲	۶,۱۱	۰,۰۰	مستقیم و معنادار
چرخه عمر	۰,۰۹	۰,۰۰۴	۲,۱۹	۰,۰۰	مستقیم و معنادار
ارزش افزوده اقتصادی * چرخه عمر	-۷,۸۳	۳,۵۸	-۲,۱۸	۰,۰۲	معکوس و معنادار
اندازه شرکت	-۰,۰۰۷	۰,۰۰۱	-۴,۹۲	۰,۰۰	معکوس و معنادار
اهرم مالی	-۰,۰۰۰۵	۰,۰۰۰۳	-۱,۶۵	۰,۰۹	بی معنی
مالکیت نهادی	-۹,۹۵	۵,۴۷	-۱,۸۲	۰,۱۲	بی معنی
هزینه تحقیق و توسعه	۰,۰۵۷	۰,۰۰۶	۹,۳۵	۰,۰۰	مستقیم و معنادار
نگهداشت وجه نقد	۰,۱۵	۰,۰۲۱	۷,۱۱	۰,۰۰	مستقیم و معنادار
سن شرکت	۰,۰۰۴	۰,۰۰۱	۳,۱۵	۰,۰۰	مستقیم و معنادار
ضریب تعیین مدل: ۰,۹۱	دوربین واتسون: ۱,۶۴		آماره F: ۳۹,۲۲		سطح اهمیت مدل: ۰,۰۰

با توجه به جدول۳- مشخص می شود کل مدل با توجه به اینکه مقدار احتمال آماره سطح اهمیت مدل برابر (۰,۰۰) و کمتر از (۰,۰۵) می باشد لذا از لحاظ معنی داری مدل تایید می‌شود. ضریب تعیین مدل نیز گویای آن است که (۰,۹۱) از مسئولیت اجتماعی شرکت توسط متغیرهای مستقل و کنترلی وارد شده در مدل تبیین می‌گردد. در بررسی معنی‌داری ضرایب با توجه به آماره مشخص می‌شود که سطح معنی‌داری برای متغیر ارزش افزوده اقتصادی برابر با (۰,۰۰) و از (۰,۰۵) کمتر می باشد، در نتیجه وجود ارتباط معنی‌داری بین ارزش افزوده اقتصادی و مسئولیت اجتماعی شرکت تایید می‌شود. بنابر این فرضیه اول تایید می‌شود. مثبت بودن ضریب ارزش افزوده اقتصادی (۰,۲۰) حاکی از آن است که ارتباط مستقیم با متغیر وابسته یعنی مسئولیت اجتماعی شرکت دارد. یعنی با افزایش یک واحدی ارزش افزوده اقتصادی، مسئولیت اجتماعی شرکت به میزان (۰,۲۰) افزایش می‌یابد. در بررسی معنی‌داری ضرایب با توجه به آماره مشخص می‌شود که سطح معنی‌داری برای متغیر چرخه عمر برابر با (۰,۰۰) و از (۰,۰۵) کمتر می باشد، در نتیجه وجود ارتباط معنی‌داری بین چرخه عمر و مسئولیت اجتماعی شرکت تایید می‌شود. بنابر این فرضیه دوم تایید می‌شود. مثبت بودن ضریب چرخه عمر

(۰,۰۹) حاکی از آن است که ارتباط مستقیم با متغیر وابسته یعنی مسئولیت اجتماعی شرکت دارد. یعنی با افزایش یک واحدی چرخه عمر، مسئولیت اجتماعی شرکت به میزان (۰,۰۹) افزایش می‌یابد. در بررسی معنی‌داری ضرایب با توجه به آماره مشخص می‌شود که سطح معنی‌داری برای متغیر ارزش افزوده اقتصادی با تعدیلگری چرخه عمر برابر با (۰,۰۲) و از (۰,۰۵) کمتر می باشد، در نتیجه وجود ارتباط معنی‌داری بین ارزش افزوده اقتصادی با تعدیلگری چرخه عمر و مسئولیت اجتماعی شرکت تایید می‌شود. بنابراین فرضیه سوم تایید می‌شود. منفی بودن ضریب ارزش افزوده اقتصادی با تعدیلگری چرخه عمر (۷,۸۳-) حاکی از آن است که ارتباط معکوس با متغیر وابسته یعنی مسئولیت اجتماعی شرکت دارد. یعنی با کاهش یک واحدی ارزش افزوده اقتصادی با تعدیلگری چرخه عمر، مسئولیت اجتماعی شرکت به میزان (۷,۸۳-) کاهش می‌یابد.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج نشان داد که ارزش افزوده اقتصادی نقش برجسته‌ای در تحقق اهداف شرکت می‌تواند ایفا نماید. از طرفی هرچقد شرکت بتواند ارزش افزوده اقتصادی ایجاد نماید عملکرد مسئولیت اجتماعی بیشتری ایفا خواهد نمود. در این راستا نقش چرخه عمر نیز حائز اهمیت است. عموماً شرکت‌هایی که به مرحله بلوغ رسیده‌اند و از زمان سال‌های بیشتری در بورس حضور داشته اند با توجه به برخورداری از توانمندی مدیران و اهداف استراتژیک در راستای جذاب سهامدار اقدام به مسئولیت اجتماعی بیشتری نموده‌اند. در صورتی‌که شرکت ارزش افزوده اقتصادی کمتر و یا شرکتی تازه تأسیس باشد باتوجه به نتایج آماری نسبت به مسئولیت اجتماعی کمتر اقدام خواهند نمود. مدیران می توانند از مسئولیت اجتماعی شرکت به عنوان ابزاری برای ارتقای شهرت خود با انجام مسئولیت اجتماعی استفاده کنند. باتوجه به بررسی‌های انجام شده اغلب شرکت‌های پالایشی نسبت به مسئولیت اجتماعی پیشتاز هستند. همین امر سبب شهرت نام شرکت و به تبع آن جذب سهامدار خرد می‌گردد. شرکت‌های متوسط و تازه تأسیس نیز می‌بایست از افراد توانمند به منظور رساندن شرکت به حد بلوغ استفاده نمایند. چرا که اغلب شرکت‌هایی که با در مرحله ورشکستگی قرار دارند نسبت به اهداف استراتژیکی و چرخه عمر شرکت آگاهی لازم را نداشته‌اند. مدیران و سرمایه گذاران می توانند با کنترل دارایی‌ها میزان عملکرد مسئولیت اجتماعی را بهبود بخشند تا سرمایه گذاران بیشتری اقدام به سرمایه گذاری نمایند. از طرف دیگر با به تعویق انداختن پرداخت بدهی‌ها از خارج شدن منابع جلوگیری نمایند چرا که همین امر موجب برخورداری از منابع کافی و به کار بردن این منابع در کسب سود می شود. می توان گفت که ارزش افزوده اقتصادی معیار ارزشمندی در وصف ارزش بازار سهام می باشد و می تواند در کنار سایر معیارهایی که وجود دارد، در تحقق اهداف شرکت به کار گیرند.

منابع

منابع فارسی

۱. آقاجانی، علی؛ محفوظی، غلامرضا؛ محمدی نوده، فاضل؛ رضایی، فرزین، (۱۴۰۰). ارزیابی همزمانی مالیات با تطابق هزینه ها و درآمدها طی چرخه عمر شرکت‌ها، فصلنامه دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، ۱۱(۴۱)، ۳۳-۴۸.

۲. احمدیان، اعظم؛ خوانساری، رسول، (۱۴۰۱). بررسی تاثیر متغیرهای مالی و غیرمالی در ارزش افزوده اقتصادی بانک های ایرانی، فصلنامه پژوهش های پولی - بانکی، ۱۴(۵۰)، ۵۹۳-۶۲۰.

۳. جعفرزاده،محمد؛ زینالی، مهدی،۱۳۹۳،بررسی تاثیر مسئولیت اجتماعی بر ارزش شرکت،دومین کنفرانس ملی پویایی مدیریت، توسعه ی اقتصادی و مدیریت مالی،شیراز،https://civilica.com/doc/316843

۴. جلیلی،دکتر صابر؛ قیصری،فرزاد، ۱۳۹۳، بررسی ارتباط بین کیفیت سود و مسئولیت پذیری اجتماعی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، دانش حسابرسی. ۱۳۹۳; ۱۴ (۵۷) :۱۷۰-۱۴۷.

۵. حسینی، سید رسول؛ حاجیان نژاد، امین؛ گنجی، حمیدرضا، (۱۴۰۲). تحلیل حساسیت شاخص ورشکستگی نسبت به شاخص های مالی در مراحل مختلف چرخه عمر شرکت، مجله مدیریت دارایی و تامین مالی، ۱۱(۱)، ۸۳-۱۰۸.

۶. رهنمای رودپشتی، فریدون؛ زندی، آناهیتا، (۱۴۰۱). چرخه عمر شرکت، منابع مالی سازمانی و مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها، مجله حسابداری مدیریت، ۱۵(۵۲)، ۱۷-۳۸.

۷. سینایی, حسنعلی, & رنگباری خینی, محمود. (۱۳۹۳). بررسی اثرهای ارزش افزوده اقتصادی و سرمایه فکری بر قیمت بازار سهام شرکت‌ه. نشریه پژوهش های حسابداری مالی, ۶(۳), ۸۵-۹۸.

۸. گلستانی، رضا؛ نسل موسوی، حسین؛ عباسیان فریدونی، محمدمهدی، (۱۴۰۱). ارزیابی نقش چرخه عمر شرکت در بهینه سازی مدل محافظه کاری بال و شیواکومار (۲۰۰۵)، فصلنامه دانش حسابرسی، ۲۲(۱)، ۱۳۶-۱۶۴.

۹. لاجوردی، سمانه؛ کریمی، هدی، (۱۴۰۱). تاثیر فرهنگ و رهبری مسئولیت اجتماعی شرکتی بر عملکرد مسئولیت اجتماعی شرکتی و عملکرد مالی، فصلنامه مطالعات مدیریت راهبردی، ۱۳(۵۱)، ۲۸۹-۳۱۴.

۱۰. مرادی شهدادی،خسرو؛ پودات، کامران،(۱۴۰۲)، نقش کارایی سرمایه فکری بر ارتباط میان تعهد اجتماعی شرکت و عملکرد مالی (شواهدی از عملکرد زیست محیطی، اجتماعی و حاکمیتی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران)، مهندسی مالی و مدیریت اوراق بهادار

References

1. Ali, H. Y., Danish, R. Q., & Asrar- ul- Haq, M. (2020). How corporate social responsibility boosts firm financial performance: The mediating role of corporate image and customer satisfaction. Corporate Social Responsibility and Environmental Management, 27(1), 166-177.
2. Anker, R. (2016), "The moderating effect of organizational life cycle on the relationship between corporate social performance and corporate financial performance"
3. Carroll, A.B. (1991), "The pyramid of corporate social responsibility: toward the moral management of organizational stakeholders", Business Horizons, Vol. 34 No. 4, pp. 39-48.
4. Carroll, A.B. and Shabana, K.M. (2010), "The business case for corporate social responsibility: a review of concepts, research and practice", International Journal of Management Reviews, Vol. 12 No. 1, pp. 85-105.
5. Crane, A., Matten, D., Mcwilliams, A., Moon, J., Siegel, D.S., Kurucz, E.C., Colbert, B.A. and Wheeler, D. (2009), "The business case for corporate social responsibility", The Oxford Handbook of Corporate Social Responsibility, Vol. 1, pp. 83-112.
6. Dibrell, C., Craig, J. and Hansen, E. (2011), "Natural environment, market orientation, and firm innovativeness: an organizational life cycle perspective", Journal of Small Business Management, Vol. 49 No. 3, pp. 467-489
7. Dickinson, V., 2011. Cash flow patterns as a proxy for firm life cycle. Account. Rev. 86 (6), 1969–1994. https://doi.org/10.2308/accr-10130.
8. Esqueda, O. A., & O'Connor, T. (2020). Corporate governance and life cycles in emerging markets. Research in International Business and Finance, 51, 101077. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2019.101077
9. Freeman, R.E. (1984), Strategic Management: A Stakeholder Approach, Pitman, Boston, MA.
10. Galbreath, J. (2018), "Is board gender diversity linked to financial performance? The mediating mechanism of CSR", Business & Society, Vol. 57 No. 5, pp. 863-889.

11. Godfrey, P.C. (2005), “The relationship between corporate philanthropy and shareholder wealth: a risk management perspective”, Academy of Management Review, Vol. 30 No. 4, pp. 777-798.
12. Gregory, A., Tharyan, R. and Whittaker, J. (2014), “Corporate social responsibility and firm value: disaggregating the effects on cash flow, risk and growth”, Journal of Business Ethics, Vol. 124 No. 4, pp. 633-657.
13. Ha, H.T.V., Van, V.T.T. and Hung, D.N. (2019), “Impact of social responsibility information disclosure on the financial performance of enterprises in vietnam”, Indian Journal of Finance, Vol. 13, pp. 20-36.
14. Hammann, E.-M., Habisch, A. and Pechlaner, H. (2009), “Values that create value: socially responsible business practices in SMEs – empirical evidence from german companies”, Business Ethics: A European Review, Vol. 18 No. 1, pp. 37-51.
15. Jamali, D. (2006), “Insights into triple bottom line integration from a learning organization perspective”, Business Process Management Journal, Vol. 12 No. 6, pp. 809-821.
16. Jawahar, I.M., McLaughlin, G.L., 2001. Toward a descriptive stakeholder theory: an organisational life cycle approach. Acad. Manag. Rev. 26 (3), 397–414. https:// doi.org/10.4324/9781315261102-24.
17. Jeong, N., Kim, N., & Arthurs, J. D. (2021). The CEO’s tenure life cycle, corporate social responsibility and the moderating role of the CEO’s political orientation. Journal of Business Research, 137, 464-474. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.08.046
18. Kabir, R. and Thai, H.M. (2017), “Does corporate governance shape the relationship between corporate social responsibility and financial performance?”, Pacific Accounting Review, Vol. 29 No. 2, pp. 227-258.
19. Khuong, N. V., & Anh, L. H. T. (2023). The nexus between corporate social responsibility and firm value: the moderating role of life-cycle stages. *Social Responsibility Journal*, *19*(5), 949-969.
20. Khuong, N. V., & Anh, L. H. T. (2022). The mediating mechanism of earnings management on the relationship between life cycle and financial reporting quality: Finding from MRA and fsQCA. *Business Strategy & Development*, *5*(4), 375-389.
21. Lester, D.L. and Parnell, J.A. (2008), “Firm size and environmental scanning pursuits across organizational life cycle stages”, Journal of Small Business and Enterprise Development, Vol. 15 No. 3, pp. 540-554.
22. Lester, D.L., Parnell, J.A. and Carraher, S. (2003), “Organizational life cycle: a five-stage empirical scale”, The International Journal of Organizational Analysis, Vol. 11 No. 4, pp. 339-354.
23. Lin, C.H., Yang, H.L. and Liou, D.Y. (2009), “The impact of corporate social responsibility on financial performance: evidence from business in Taiwan”, Technology in Society, Vol. 31 No. 1, pp. 56-63.
24. Margolis, J.D. and Walsh, J.P. (2003), “Misery loves companies: rethinking social initiatives by business”, Administrative Science Quarterly, Vol. 48 No. 2, pp. 268-305.
25. McGuire, J.B., Sundgren, A., Schneeweis, T., 1988. Corporate social responsibility and firm financial performance. Acad. Manag. J. 31 (4), 854–872. https://doi.org/ 10.5465/256342.
26. Miller, D. and Friesen, P.H. (1984), “A longitudinal study of the corporate life cycle”, Management Science, Vol. 23, pp. 1161-1183.
27. Muttakin, M.B., Khan, A. and Subramaniam, N. (2015), “Firm characteristics, board diversity and corporate social responsibility: evidence from Bangladesh”, Pacific Accounting Review, Vol. 27 No. 3, pp. 353-372.
28. Nelling, E. and Webb, E. (2009), “Corporate social responsibility and financial performance: the virtuous circle revisited”, Review of Quantitative Finance and Accounting, Vol. 32 No. 2, pp. 197-209.
29. Notarnicola, B., Tassielli, G., Renzulli, P. A., & Chirulli, P. (2023). Organizational life cycle assessment of a corporate group. Cleaner Environmental Systems, 9, 100125. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.cesys.2023.100125
30. Perry, P. and Towers, N. (2013), “Conceptual framework development: CSR implementation in fashion supply chains”, International Journal of Physical Distribution & Logistics Management, Vol. 43 No. 5/6, pp. 478-501.
31. Roberts, P.W. and Dowling, G.R. (2002), “Corporate reputation and sustained superior financial performance”, Strategic Management Journal, Vol. 23 No. 12, pp. 1077-1093.
32. Sayari, N., Sari, R., & Hammoudeh, S. (2018). The impact of value added components of GDP and FDI on economic freedom in Europe. Economic Systems, 42(2), 282-294. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.ecosys.2017.03.003
33. Waddock, S.A., Graves, S.B., 1997. The corporate social performance–financial performance link. Strateg. Manag. J. 18 (4), 303–319. https://doi.org/10.1108/ IJCHM-04-2017-0195.
34. Wang, L., & Yang, L. (2023). Environmental, social and governance performance and credit risk: Moderating effect of corporate life cycle. Pacific-Basin Finance Journal, 80, 102105. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.pacfin.2023.102105
35. Wu, X., Dluhošová, D., & Zmeškal, Z. (2023). The moderating role of a corporate life cycle with the impact of economic value-added on corporate social responsibility: Evidence from China's listed companies. *Emerging Markets Review*, *55*, 101021.

The Effect of Economic Value Added on the Companies Social Responsibility with the moderating role of the Life Cycle in Tehran Stock Exchange market

[1]Leila Farahipour Bozanjani; [2]Mousa Ahmadzade

1-Department of Financial Management, Qe.c, Islamic Azad University, Qeshm, Iran
2-Department of Financial Management, Qe.c, Islamic Azad University, Qeshm, Iran

Abstract

The fluctuations of recent years in the capital market have led to a lot of operational risks and therefore definitely require the company to make the best use of its liquidity and disclose valuable information such as the company's social responsibility. A company should not only seek to maximize shareholder wealth and focus on the superiority of shareholder interests, but should also pay more attention to the business as a core component and maximize the overall value of the business. Considering the importance of this issue, the present research has been tested with the aim of investigating the effect of economic added value on the social responsibility of companies with the moderating role of the life cycle in Tehran Stock Exchange market during the years 2018 to 2022. The research method is correlation based on regression and based on panel data. The statistical population of this research is made up of all the companies listed in Tehran Stock Exchange, and 105 companies were selected by the method of systematic removal. The results of this research regarding the first hypothesis show that there is a direct and significant relationship between added economic value and social responsibility in companies. The result of the second hypothesis showed that there is a direct and significant relationship between the life cycle and social responsibility of companies. Finally, the result of the third hypothesis revealed that the life cycle has an inverse and significant effect on the relationship between economic added value and social responsibility of companies. In this research, the control variables of research and development cost, cash retention, company age had a direct and significant effect on the social responsibility of companies. In this research, the firm size variable had an inverse and significant effect on the company's social responsibility. But financial leverage and institutional ownership variables had no effect.

Keywords: Economic Added Value, Corporate Social Responsibility, Life Cycle